

Hvorfor fortier lærebøkene

fakta om tolkninger?

*Livlig møte i Studenter-
samsfundet mellom Houm
og kirkens representanter*

Phillip Houm ble tatt under dobbelt lid etter sitt foredrag «Må kirken være uredelig?» i Studenter-samsfundet lørdag. De teologiske professorene Jacob Jervell og Sverre Aalen gikk til angrep på vegne av Kirken, men det som var mest bastant i sin kritikk av Houm var Andreas Edwin. Sistnevnte syngte seg til de store høyder ved å gi Jesus ansvaret for det meste av det som er galt i denne verden, og da ble det naturlig nok ikke mye ære igjen for dem som tror på ham heller, uansett hvilket teologisk syn de måtte ha.

Da Houm begynte sitt foredrag, var Dovrehallen fylt til siste plass, og det var flere som måtte gå uten å komme inn. — I min bok — «Mannen fra Nasaret» — brukte jeg ofte ordet uredelig, og da mener jeg en uredelighet som bunner i selvbedrag og en ubevisst uhelderlighet. Mange av kirkens menn, og ikke bare de få radikale av dem, har gitt meg rett i mange av de tingene som det pekes på. Det er uredelig å gjemme bort viktige forskningsresultat, og ikke bare resultatene, men også selve problemstillingene, sa Houm. — Innenfor landets grenser hersker de annen oppfatning, kanskje kommer også vi så langt om 50 eller 100 år.

Houm kritiserte sterkt tendensen til at prestene ofte skjuler sine meninger i stedet for å føre en åpen tale. Det er uredelig å skjule det faktum at de fire evangelistene har brukt ulike teologiske metoder, og at disse evangeliene er oppbyggelseslitteratur og ikke historiske verk. Dette er kjent mellom teologer og andre interesserte, men store deler av de norske menigheter vet ingenting om det. På samme måte er det uredelig å ikke gjøre oppmerksom på bidrag fra store teologiske tenkere i dette århundre, som f. eks. Albert Schweitzer. Det er uredelig å late som om man er bibeltro på alle områder, når en vet at Bibelen ikke alltid har rett. Hallesby, som vel er landets mest leste forfatter, hevdet at han tok Bibelen bokstavelig. Men når han kom inn på skriftordet om at du skal elske dine fiender, da var han ikke bokstavelig. Her gjaldt ikke Guds bud, for gjorde de det, ble alt kaos.

Til slutt tok Houm for seg de norske lærebøkene i kristendoms-kunnskap som han mente var

langt dårligere enn de tilsvarende svenske. Hvordan kan de som skriver lærebøker for den høyere skolen fortie fakta og tolkninger? Eneste unnskyldningen må være at bøkene skal gå gjennom så mange kontrollinstanser at det som er redelig, helt sikkert vil bli frisert bort.

GUDS RIKE — ET TOTALITÆRT MANNSSAMFUNN

Andreas Edwin — forfatter av boka «Dogmet om Jesus» — var enig med Houms anklage om uredelighet, men han syntes de var overflatiske. Houm vedgår at Jesus var bundet av et primitivt syn på livet og sin egen tid, men dette primitive syn kan ikke fornes med den vekt Houm legger på Jesus som autoritet. Hvem er det som Kirken gjør til et overmenneske? Vi vet at han virket som lekpredikant i et lite land for 2000 år siden, og at hans moralsyn var høytstående, men det er ikke hans moralsyn Kirken legger vekt på. Jesus trodde at han hadde blankofullmakt til å redde noen få mennesker fra Guds siste raseriutbrudd. Denne mann forutsatte at menneskene lit seg dele opp i to

grupper, de gode og de dårlige. Videre var han tilhenger av en ekstrem vold på det eskatologiske plan og hadde felles karaktertrekk med Stalin og Hitler. Guds rike skulle være et totalitært mannsamfunn, hevdet Edwin som også gav Jesus ansvaret for den kristne verdens ekstreme militarisme som gir seg utslag i den rike manns krig mot Lazarus i Vietnam.

ANTISEMITISME

Professor ved universitetets teologiske fakultet Jacob Jervell startet med å beskyldte Edwin for antisemitisme fordi han angrep jøden Jesus. Jervell kunne være enig med Houm i at Kirken hadde drevet for dårlig opplysningsvirksomhet når det gjelder teologisk forskning. Men dette er ikke noe prinsipielt spørsmål. Det som er viktig er: har man eller har man ikke øvet vold mot en historisk person? Har Kirken basert sin eksistens på en falskhet? Men myten begynner hos personen Jesus som mente han var historiens og menneskehetens skjebneskikkelse. Det er det reelle innhold i det nye testamente som

teller, språkelige problemer spiller mindre rolle. Et angrep på Kirken for historieforfalskning er uredelig, en må angripe Jesus selv, sa Jervell.

I ALT VESENTLIG

er jeg enig med min kollega Jervell, sa professor Sverre Aalen fra Menighetsfakultetet, som prøvde å svare på Houms angrep på enkelte oversettelser av Bibelen. Videre var Houms framstilling av den teologiske forskning i Sverige etter Aalens oppfatning feilaktig, og han kunne nevne flere ledende svenske teologer som trodde både på jomfrufødselen og oppstandelsen. Hvilket Jesusblide er det egentlig Houm setter opp? Det er tydeligvis ikke noe annet enn et menneske. Nå kan det godt hende at evangeliene er trobøker og ikke historiebøker, men det trenger ikke å bety at de tar feil. Der som Jesus bare var et menneske, så må det være galt å holde ham opp som et absolutt, sa Aalen, som hevdet at Houm bruker teologiske uttrykk med et endret innhold. Det er mye godt hos Houm, men han begår den feilen å slå barnet ut sammen med badevannet.

Debatten etter foredraget og de tre innleggene varte til over mid-

PROSESSKRIFT
TIL
OSLO BYRETT

Privat straffesak nr. 563/59.

Bemerkninger til prosesskrift nr. 5, av 22.9.1969 fra herr Edwien

Av anførte prosesskrift fremgår:

1. Den uttalelse som ønskes mortifisert, er ifølge saksøkeren trukket tilbake i det forum den falt.
2. Saksøkerens eneste anklagepunkt blir dermed at jeg har unnlatt å kontrollere og korrigere avisreferatene fra det angjeldende møte. Jeg står med andre ord ansvarlig for hva saksøkeren betrakter som et ufullstendig referat.
3. Min manglende kontroll/korrigerings av avisreferatene viser ifølge saksøkeren at jeg "ikke har hatt noe imot" at den beklagede uttalelse ble referert for "hundretusener". - Har jeg ønsket at en uttalelse jeg beklaget, skulle refereres, er min undskyldning fra møtet karakterisert som løgnaktig og hyklersk. Beskyldningen er så pass ørekrenkende at saksøkeren bør føre bevis for den eller trekke den tilbake.

Oslo 15. oktober 1969.

Jacob Jervell

Jacob Jervell i tilsvar til byretten av 20/8 1969, s. 2:

"Herr Edwien har i sin stevning unnlatt å gjøre oppmerksom på at den uttalelse han ønsker mortifisert, offentlig ble beklaget og bedt om unnskyldning for på det selvsamme møte i Studentersamfundet".

Rett avskrift: *A. Edwien*